

29:1

På fastigheter anslutna till allmän va-anläggning har källaröversvämningar inträffat till följd av uppdämning i det till anläggningen hörande ledningsnätet vid regnväder som inte varit svårare än vad som var normalt för orten. Kommunen har ansetts skyldig att svara för uppkomna skador oavsett om kommunen varit försumlig eller inte.

K.E. jämte fyra andra personer (alla sökande i målet) ägde vardera en fastighet inom bostadsområdet Lägret i Kalix. Samtliga fastigheter ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning. De är bebyggda med enfamiljshus i ett plan jämte källarvåning. Husen uppfördes under åren 1964 - 1966 och anslöts då till kommunens va-nät. Till de däri ingående ledningarna för dagvattenavlopp kopplades inga andra ledningar från fastigheterna än de dräneringsledningarna, som lagts omkring husgrunderna. -- Vid fem tillfällen under sommaren 1972 inträffade i samband med nederbörd översvämningar i husens källarvåningar. Den 8 juli, 17 augusti och 24 augusti drabbades alla husen av översvämning. Den 26 augusti översvämmades källarvåningen i ett hus. Det sista tillfället var den 1 september, då källarvåningarna i tre hus blev utsatta för översvämning.

Sökandena väckte talan hos Va-nämnden mot kommunen och anförde: Översvämningarna har vid samtliga tillfällen förorsakats av att dagvattnet i kommunens ledningsnät dämts upp med påföljd att vattnet via dräneringsledningarna pressats mot husgrunderna och genom väggar och golv trängt in i källarutrymmena. Bostadsområdet Lägret planerades ursprungligen för småhusbebyggelse och dagvattennätet för området projekterades med hänsyn därtill. En rätt stor del av området kom emellertid att bebyggas med höghus. Omkring dessa blev stora markytor asfalterade, vilket i sin tur medfört att det redan vid måttliga nederbördsmängder hastigt uppstår vattenansamlingar där, som ger upphov till punktbelastningar och uppdämning i dagvattennätet. Sökandenas fastigheter ligger lägre än den omgivande bebyggelsen. När dagvattenledningarna i gatan inte räckte till för att avbörda vattnet, kom detta helt naturligt att bakvägen tryckas in i dräneringsrören. Att dessa anslutits till dagvattenledningarna berodde på att kommunen utfärdat anvisningar, enligt vilka så skulle ske. Vid skadetillfällena stod rännstensbrunnarna i gatan fyllda till gatunivån eller strax därunder. Den nederbörd som föll vid översvämningstillfällena var relativt intensiv men till omfattningen obetydlig. Det rörde sig vid varje tillfälle om för orten helt normala nederbördsmängder. Av uppgifter som kommunen lämnat har framgått att dagvattennätet i området på grund av bl a det mycket låga fallet där inte kunnat dimensioneras tillräckligt kraftigt för att förhindra periodiska uppdämningar vid kraftigare regn.

Sökandena hävdade att kommunens dagvattennät varit underdimensionerat eller i annat avseende felkonstruerat, att översvämningsskadorna uppstått till följd därav och att kommunen på grund av bristerna i dagvattennätet var skyldig att ersätta dem för uppkomna skador med respektive 1.660, 5.300, 2.535, 1.980 och 8.615 kr.

Kommunen bestred bifall till sökandenas yrkanden och anförde: Det vitsordas att fastigheterna drabbats av översvämningsskador i enlighet med vad sökandena påstått. De regn som föregått översvämningarna kan till sin omfattning och intensitet betraktas som normala företeelser för orten.

Kommunens dagvattenledning har visserligen inte fungerat helt tillfredsställande, eftersom den inte förmått avbörda normala regnmängder. Emellertid har kommunen förlitat sig på konstruktörens besked att ledningskapaciteten skulle vara tillräcklig för området. Någon försummelse eller annan vårdslöshet kan inte läggas kommunen till last och kommunen är därför inte ersättningsskyldig för skadorna.

Va-nämnden yttrade:

I 12 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar, är föreskrivet att allmän va-anläggning skall vara försedd med de anordningar som kräves för att den skall fylla sitt ändamål och tillgodose skäligen anspråk på säkerhet. Det ankommer självfallet på huvudmannen för anläggningen att tillse att anläggningen uppfyller dessa krav. Brister det härutinnan kan fråga uppkomma om tillämpning av 29 § nyssnämnda lag, enligt vilket lagrum part som överskridit sin rätt eller åsidosatt sin skyldighet i förhållande till den andre skall återställa vad som rubbats eller fullgöra vad som eftersatts samt ersätta skadan. Det fullgörelse- och skadeståndsansvar som den nu återgivna bestämmelsen pålägger huvudman och brukare i va-förhållande är i princip oberoende av om något vållande kan läggas parten till last eller ej.

Bland de anspråk som måste ställas på en anläggning för dagvattenavlopp ingår uppenbart ett krav på sådant utförande att anläggningen under normalt förekommande och förutsebara betingelser avbördar tillrinnande vattenmängder på åsyftat sätt och utan risk för inflöde i den va-installation som i enlighet med gällande föreskrifter kopplats till anläggningen.

Vad beträffar nu förevarande fall är ostridigt att översvämningarna inträffat som en följd av dylikt inflöde, att de påkänningar som själva anläggningen vid vart och ett av översvämningstillfällena varit utsatt för, inte varit svårare än vad som kan betraktas som normalt efter ortens förhållanden samt att de dräneringsledningar i vilka inflöde av avloppsvatten ägt rum kopplats till anläggningen i överensstämmelse med därom av huvudmannen utfärdade anvisningar. Av de uppgifter beträffande anläggningen som lämnats från kommunens sida framgår också att dagvattenledningen i vägen dimensionerats så, att risk för uppdämning med därav följande fara för baktrycksskador förelegat även vid icke exceptionella nederbördsförhållanden. Med hänsyn till nu angivna omständigheter måste anses att dagvattenanläggningen, såvitt nu är i fråga, ej tillgodosett skäligen anspråk på säkerhet. Vid sådant förhållande kan kommunen - oavsett om försummelse i något avseende kan läggas kommunen till last eller ej - inte undgå skyldighet att i sin egenskap av huvudman för anläggningen svara för uppkomna skador.

Va-nämnden förpliktade kommunen att såsom skadestånd till envar av fastighetsägarna utge fordrade belopp.

Beslut: 1974-07-30, BVA 27

Mål nr: VA 54/73

Litteratur: prop. 1970:118 s. 137 och 153

Bouvin-Hedman s. 86 f och 162 f